

AKROPOLITANEC

— ZA BOLJŠEGA ČLOVEKA IN BOLJŠI SVET —

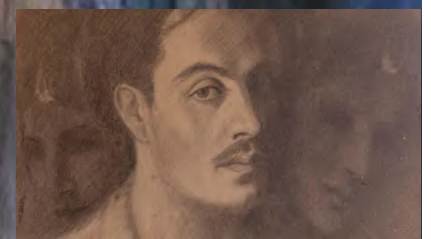
FILOZOFIJA IN SVETO

ZIMSKI SOLSTICIJ

KHALIL GIBRAN

www.akropola.org

FILOZOFIJA

KULTURA

PROSTOVOLJSTVO

**Bodite žarek v življenju drugih in
tako tudi sami ne boste ostali v temi!
Vesele praznike in vse dobro v novem letu!**

Nova Akropola Slovenije

Dragi bralci!

Nova Akropola je kot društvo v JAVNEM INTERESU tudi na **SEZNAMU UPRAVIČENCEV ZA NAMENITEV DELA DOHODNINE**. Vsak davčni zavezanec lahko namreč zahteva, da se do 1% dohodnine od dohodkov, ki se všttevajo v letno davčno osnovo, nameni za financiranje splošno koristnih namenov.

Če želite ta prispevek nameniti Novi Akropoli, lahko izpolnete [spletni obrazec](#).

Že vnaprej se zahvaljujemo vsem, ki se boste odločili na tak način podpreti naše delovanje!

1%
DOHODNINE

AKROPOLITANEC

NOVA AKROPOLA | kulturno društvo

www.akropola.org

DECEMBER 2023 | ŠT. 96

NASLOV

NOVA AKROPOLA | Ljubljana

Wolfova 8, 1000 Ljubljana

070 601 651

059 78 02 11

NOVA AKROPOLA | Maribor

Tyrševa 7, 2000 Maribor

040 709 955

ODPIRALNI ČAS:

PON–ČET 18h–22h

IZDAJATELJ

NOVA AKROPOLA SLOVENIJA

akropolitanec@akropola.org

UREDNIŠTVO

Glavni urednik: Stjepan Palajsa

Urednik: Andrej Praček

Grafično oblikovanje: Nija Androjna

B E S E D A
U R E D N I K A

Pred nami so posebni praznični dnevi. V krščanskem svetu praznujemo božič, medtem ko imajo v drugih kulturah ob istem času svoje, a podobne svečanosti. Dejansko gre za proslavljanje zimskega solsticija – pojava, ki ga lahko razložimo astronomsko, po svojem bistvu pa tudi drugače. V naravi se namreč vse odvija v skladu z enimi in istimi zakoni, ki se manifestirajo na različnih področjih. Tako izven nas, kakor v nas. Tako v družbi, kakor v posamezniku. Tako na nebu, kakor na zemlji.

V času božiča se prebudi trenutek upanja, ko začutimo premik na boljše. V tem času uspemo tudi sredi največje teme uzreti iskro "Dobrega" in z zbujenim entuziazmom v sebi vemo, da je to močan kres prihodnih dni.

Bolj kot intelektualno sveti čas doživljamo simbolno, intuitivno – skozi obrede in ceremonije. So stvari, o katerih ni treba govoriti, vsaj preveč ne. Včasih se lažje in močneje dotaknemo arhetipa na druge načine.

*

"Kakor zgoraj, tako spodaj," se glasi drugi princip hermetizma. Krščanska različica bi bila "kakor na nebu, tako na zemlji". To se sklada z našo aktualno iztočnico (zimski solsticij) in je dokaj razumljivo, saj je nebo, ki ga imamo v tem trenutku v mislih, konkretno. A onkraj manifestiranega neba (s soncem, planeti in zvezdami) je še nekaj ... Platonov svet arhetipov ali krščanska nebesa.

Ob tem se porodi vprašanje: "Kako spoznati to, kar je onkraj otipljivega in zaznavnega?"

So stvari, ki jih preprosto ni mogoče izraziti z besedami. Najtežje jih je predati tistemu, ki o njih nima izkušenj.

Beseda je namreč simbol. Ob njej iz spomina izbrskamo sliko nečesa, kar smo že izkusili. Šele takrat postane beseda razumljiva. Vendar se lahko vprašamo tudi: "Kako o nečem govoriti tistemu, ki te izkušnje še nima?" Ne bo zares razumel, saj besed nima s čim povezati in zanj ostanejo prazne. Vse, kar lahko naredimo v tem primeru, je, da ga usmerimo do izkušnje.

Še vedno ostaja odprto vprašanje, kako spoznati in izkusiti to, kar je onkraj področja čutov?

V TEJ ŠTEVILKI:

- FILOZOFIJA:
FILOZOFIJA IN SVETO 5
- TRADICIJA:
ZIMSKI SOLSTICIJ 9
- EX LIBRIS:
KHALIL GIBRAN 13

Do določene mere lahko v svet arhetipov prodremo s pomočjo pretanjenega uma. Čeprav nam ta omogoča zgolj teoretično razumevanje, nam je tudi to lahko v pomoč, ker nas pravilno usmeri.

Številni primeri kažejo tudi na to, da ima človek še eno, bolj subtilno zmožnost zaznave. Nekakšen čut, ki ga v splošnem ne gojimo in zato ostaja slabo razvit. A življenje nam je že ničkolikokrat pokazalo, da deluje, čeprav se, zaradi slabe razvitosti tako imenovanega šestega čuta, njegove zaznave pojavijo zgolj občasno in megleno. Marsikdo se je iz izkušenj naučil celo, da je temu čutu dobro slediti. Vsak, ki je bil pozoren na tovrstne dogodke pri sebi, ve ... Ostalim pa tega ni možno dokazati.

Določeni veliki filozofi-mistiki so svoje učence za spoznavanje tega, kar nas presega, usmerjali k plemenitemu načinu življenja, ki subtilizira čute in dožemanje. Naj jim verjamemo? O tem lahko nekaj pove le tisti, ki je stopil na pot in jo preveril. Mnenje ostalih pa ni merodajno.

Sedaj, ob božiču, ko se zdijo sanje resničnejše in velike herojske zgodbe možne; sedaj vidimo iskro svetega in morda uvidimo tudi pot, ki nas lahko pripelje do novega, globljega dožemanja resničnosti.

Naj utrjena iskra "Dobrega" spodbudi naše naslednje korake. Sami se prepričajmo, ali lahko naše najgloblje sanje postanejo tudi oprijemljiva resničnost.

Andrej Praček, *urednik*

STOIČNE VAJE ZA RAZVOJ OSEBNOSTI

DELAVNICA

PETEK, 12. 1., OD 18. DO 21. URE, TYRŠEVA 7, MARIBOR

FILOZOFIJA IN SVETO

GILAD SOMMER

Nekateri bralci bodo morda zmedeni, ko se bodo vprašali, kakšna je povezava med filozofijo, čisto razumsko disciplino, in svetim? Ali ni misticizem domena religije?

Ta nesporazum izvira iz dejstva, da danes uporabljamo naziv *filozofija* za dve popolnoma različni stvari. Natančneje, na neki točki v zgodovini se je disciplina filozofije razdelila na dve ločeni poti, ki sta se tako razmaknili, da danes predstavljata skoraj dve popolnoma različni stvari. Posledično moramo razjasniti, na katero od teh dveh filozofij mislimo, ko vzpostavljamo povezavo s svetim.

Prva vrsta filozofije je izvorna. Po izročilu naj bi bil Pitagora prvi filozof, "tisti, ki ljubi modrost", vendar so njene korenine veliko starejše in jih med drugim najdemo v Egiptu,

Mezopotamiji in Indiji. Francoski filozof Pierre Hadot je zapisal, da je bila filozofija prvotno:

"Metoda duhovnega napredka, ki je zahtevala korenito spreobrnjenje in preobrazbo posameznikovega načina bivanja."

Litovski filozof Agnis Uzdavanyis pa dodaja, da je bil cilj filozofije: "... kontemplirati kozmični red in njegovo lepoto; živeti v harmoniji z njo in preseči omejitve, ki jih nalagajo čutne izkušnje in preobsežno razmišljanje," in da je starodavni filozof *"skušal prebuditi božansko svetlobo v sebi in se dotakniti božanskega uma v kozmosu."*

To izvorno pot bomo imenovali *Filozofija v klasični tradiciji*, ker se nanaša na filozofijo, kot se je izvajala prvotno. Da bi olajšali stvari, bom besedo *Filozofija* napisal z veliko začetnico, ko bom govoril o tej izvorni praksi.

Kasnejša vrsta filozofije se je začela kot majhen odklon od glavne poti nekje v srednjem veku, nato pa se je razširila in postala pot, po kateri je hodila večina. Danes temelji na posvetnih humanističnih vrednotah, želi biti povsem racionalna in se distancira od kakršnega koli pridiha mistike. Danes večina ljudi govori o tej vrsti filozofije. To je vrsta filozofije, ki bi jo najpogosteje našli na sodobni univerzi in v akademskih razpravah.

Čeprav ima tovrstna filozofija svoje čare, pogosto vodi v slepo ulico; slonokoščeni stolp, kjer se priklicuje nove intelektualne resničnosti, ki običajno nimajo nobene povezave z vsakdanjim življenjem, naravo ali drugimi človeškimi izkustvenimi področji.

Filozofija prvotno nikoli ni bila predaleč od mistike. Pravzaprav so bili elementi, ki jih običajno pripisujemo religiji – obredi, molitve, meditacije – običajni in neločljivo povezani s Filozofijo na klasičen način.

"Če bi bil slavec, bi opravljal delo slavca, če bi bil labod, pa labodjega. A sem razumno bitje in moram peti hvalnico Bogu. To je moje delo in opravljam ga in nikoli ne bom zapustil svojega položaja, dokler mi je dano, da ostanem na njem; in vse vas vabim, da se mi pridružite pri tej pesmi."

Morda mislite, da berete delo krščanskega svetnika, toda to so pravzaprav besede Epikteta (Razprave, 1.16.20-21), enega najbolj znanih stoikov. Stoicizem je v zadnjem času postal zelo priljubljen v zahodnem svetu, vendar so bili v poskusu njegove dobesedne demistifikacije, torej prilagajanja sodobni miselnosti, nekateri njegovi vidiki priročno zapostavljeni.

Če filozofija nima nobene povezave s svetim, zakaj bi tako racionalna in logična filozofija, kot je stoicizem, govorila o petju hvalnice bogu? In to ni nenavadna izjema. Pravzaprav so bili prvi atenski stoiki še bolj religiozni, kot potrjuje Cleanthesova *Molitev k Zevsu*. Poleg tega so stoiki relativno pozno prišli na filozofsko prizorišče. Njegov ustanovitelj Zenon iz Citiuma, ki je začel poučevati filozofijo v Atenah okrog leta 300 pr. n. št., je imel že vsaj tristoletno filozofsko tradicijo, na katero se je lahko oprl. In ta tradicija je bila vse prej kot posvetna ter racionalistična v sodobnem pomenu besede.

Prvi znani filozofi, tako imenovani predsokratiki, so bili pogosto potujoči mistiki in pesniki, ki so govorili v nejasnem, simboličnem in mističnem jeziku, ki so ga sodobni učenjaki pogosto jemali preveč dobesedno. Prvi med njimi je bil Tales iz Mileta, ki danes velja za prvega fizika v sodobnem smislu, in ki je postavil teorijo, da je snovni vir vsega voda. Toda ta isti fizik je tudi rekel, da je vse polno bogov in da imajo skale

dušo. To niso ravno besede materialista. Seveda so sodobni učenjaki nagnjeni k čaščenju elementov, ki so usklajeni s sodobnimi posvetnimi prepričanji, medtem ko so neprimerni elementi obravnavani kot odpustljive napake znanstvenika, ki dela svoje prve korake v racionalnem raziskovanju.

Morda je bil največji filozof-mistik sam Platon, čigar dialogi so polni bogov, duhovnikov, orakljev, simbolov in mitov. Precej presenetljivo je, da mu je uspelo obdržati svojo veličino kljub številnim iracionalnim (ali morda pararacionalnim?) elementom, raztresenim po njegovih dialogih. Platon poleg tega ni pisal samo dialogov, saj so njegovi privrženci vztrajali, da ima nenapisane nauke, ki so zaživel zlasti pri tako imenovanih neoplatonikih, med katerimi so bili največji Plotin, Jamblih in Prokl. In če lahko iz njihovih nauk razberemo katerega koli od Platonovih nenapisanih nauk, potem so morali biti ti še bolj duhovni, kot tisti, ki jih je napisal.

Plotinova literatura se bere kot vzhodna mistika. Nenehno nas spodbuja, naj presežemo omejitve racionalnega uma in povzdignemo svojo zavest k notranjemu Bogu, ki ga je Plotin imenoval Eden ali Dobri. Jamblih, ki se pogosto šteje

za drugega ustanovitelja neoplatonizma, je razvil filozofski sistem, imenovan teurgija – božansko delo. Po Jamblihu in pozneje Proklu se lahko filozof s posebnimi obredi in molitvami približa božanskemu in najde svoje mesto v verigi bitij, ki brez postanka ali prekinitve sega od najvišjega (Plotinovega Enega) do najnižjega človeškega bitja.

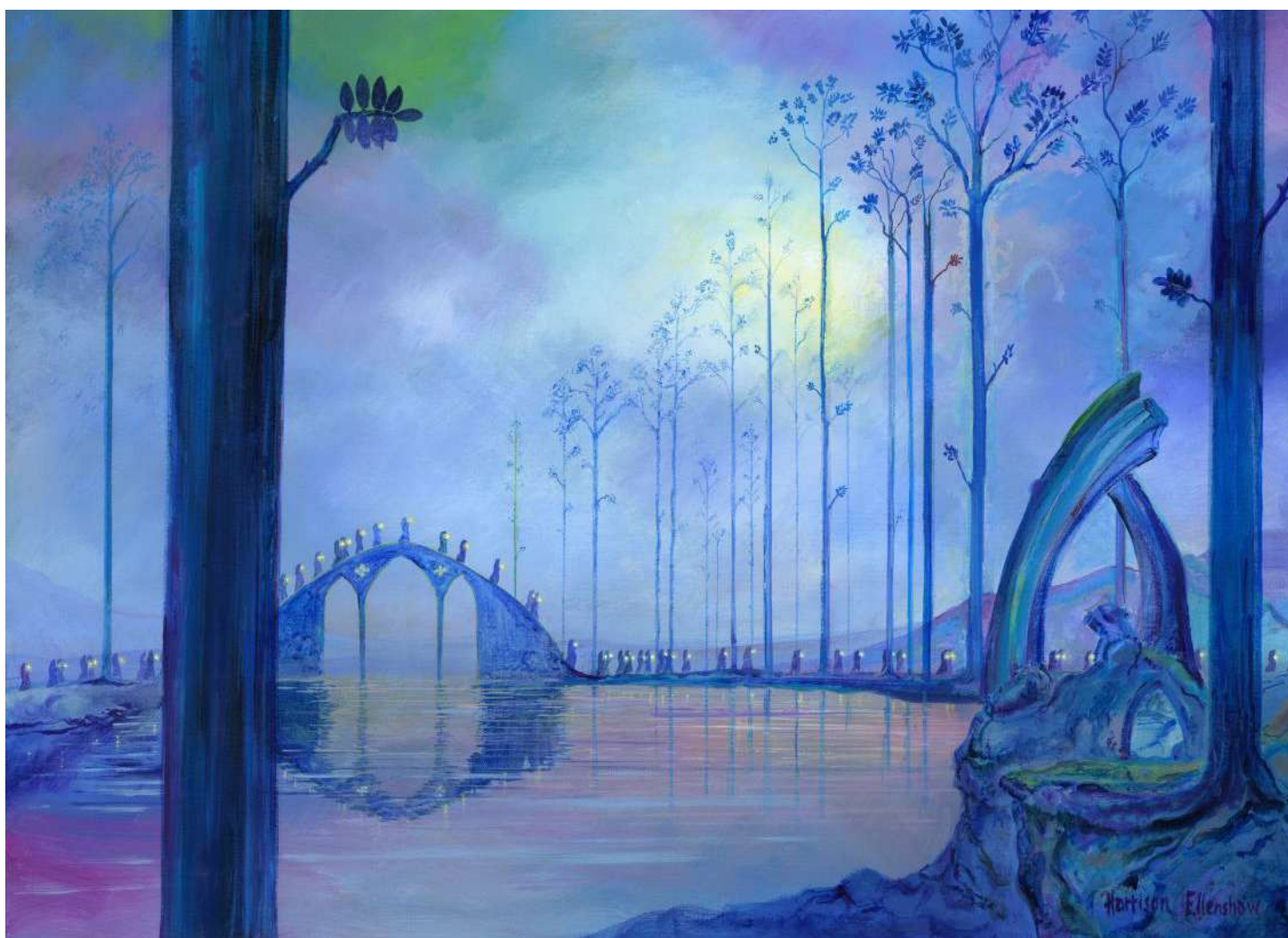
Kot lahko vidimo, je bila filozofija v svoji tisočletni pedsrednjeveški zgodovini neločljivo povezana z misticizmom. V srednjem veku je filozofijo prevzela verska dogma in filozofi so bili omejeni pri tem, kar so lahko rekli, mislili ali pisali. Filozofija je postala intelektualna utemeljitev vnaprejšnjih prepričanj; nekaj "podtalnih" Filozofov pa je nadaljevalo pot po starih tirih Filozofije pod različnimi krinkami, na primer alkimije. Po koncu srednjega veka, ko je krščanstvu upadla moč, se je akademska filozofija poskušala izvleči iz njegovih spon in se znebiti vsega, kar je vsaj malo dišalo po veri, ki je veljala za primitivno stopnjo intelektualnega razvoja človeka. Držati se srednje poti je izjemno težko in zelo hitro se je akademska filozofija vklenila v nove verige materialističnega pozitivizma. Šele takrat se je pokazal dokončni razkol med filozofijo in Filozofijo; filozofija je postala zgolj racionalna in teoretična, medtem ko je Filozofija ostala praksa peščice.

Pomembno je pojasniti, da kljub temu, da sta bila filozofija in sveto vedno tesno povezana, bralec ne bi smel imeti napačne predstave, da je Filozofija religija v sodobnem pomenu besede. Religija je posebna oblika čaščenja, še posebej jo najdemo med tistimi, ki so se pojavljale skozi zgodovino, kot so judovstvo, islam, šinto, mitraizem, itd. Običajno te verske oblike kopičijo veliko elementov, ki so žal bolj človeški kot božanski. Pogosto temeljijo na veri v zunanjo avtoriteto in so pogosto sprejeti na podlagi priročnosti ali konvencije. Poleg tega je znano, da so verni ljudje nestrpni do privržencev drugih verstev. *"Tisti, ki verjamejo v lastno prepričanje na podlagi vere, bodo vero vsakega drugega človeka imeli za laž in jo sovražili na podlagi te iste vere,"* je zapisala Helena Blavatsky.

Filozof lahko svobodno izvaja katero koli vero, ki jo izbere, toda v Filozofiji ni zunanje rešitve ali odrešitve. Človek lahko prejme nauke in zglede od drugih, vendar ga noben

drug človek ali bog ne more rešiti. Reši se lahko le z lastnim prizadevanjem. Še več, Filozofija išče resnico, kjerkoli jo je moč najti, brez dogem verovanja ali narodnosti. Filozofija kot ljubezen do modrosti išče enotnost onkraj vseh različnih izrazov, saj modrost ali resnica nista last nobene religije.

Skratka, v nasprotju s tem, kar so nas morda učili verjeti, misticizem in sveto nista primitivna elementa, ločena od katere koli inteligentne filozofije. To so elementi, ki so sestavni del človeškega obstoja. Kot je zapisal ugledni zgodovinar religij Mircea Eliade: *"Sveto je element v strukturi zavesti in ne stopnja v zgodovini te zavesti."* V svoji izvirni obliki lahko Filozofijo razumemo kot pot, po kateri se približamo skrivnostim življenja, da se približamo intuiciji višjega vzroka, Boga, Vesolja ali katerega koli imena, ki ga izberemo. Filozofija in sveto torej nista tako ločeni, kot se morda zdi. Sta preprosto dva vidika enotne človeške izkušnje. 🙏

ZIMSKI SOLSTICIJ

IVANČICA KRIVDIĆ

DIES NATALIS SOLIS INVICTI – ROJSTNI DAN NEPREMAGLJIVEGA SONCA

Smo del narave in dogajanje v njej nujno tudi vpliva na nas, ljudi. Narava svoje zakonitosti izraža skozi pojave, ki so dogodki in simboli hkrati. Številni miti, legende in še žive ljudske navade govorijo o njih in pojasnjujejo, kako je človek povezan s tisto veliko skrivnostjo narave, ki skriva usodo vsega, tudi nas, ljudi ...

Za prebivalce severne poloble je zimski solsticij prvi dan zime. Astronomsko gledano je to čas v letu, ko je noč najdaljša in

dan najkrajši. Takrat je sončna svetloba najšibkejša in Zemlja je zavita v hlad.

Beseda solsticij izhaja iz latinskih besed sol (sonce) in sistere (stati). Zimski solsticij je čas, ko sončni žarki obsijejo Zemljo pod najostrejšim kotom, zato je na severni polobli dan najkrajši, noč najdaljša, Sonce pa astrološko vstopi v znamenje kozoroga pod vladavino planeta Saturna.

V mitologijah in religijah mnogih starodavnih kultur so v tem obdobju zapisana rojstva sinov bogov, samih bogov, velikih učiteljev; tistih, ki so svetu prinesli plamen luči, iskro upanja, moč ponovnega rojstva in prenove. To so na primer grški Bakhus, feničanski Adonis, frigijski Athis, Jezus, Mitra, Horus, Agni, ...

V Egiptu je bil zimski solsticij čas praznovanja Horusovega rojstva, ki je bil po koptskem koledarju rojen v mesecu "meširju". Po izročilu je delta Nila novorojenčka sprejela tako, da ga je prekrila z blatom, da bi ga skrila pred nevarnim Setom, bogom teme. Praznovanje Horusovega rojstva je potekalo 25. decembra.

V Indiji starodavni zapisi govorijo o rojstvu Agnija, boga ognja. Tudi on se je, tako kot Kristus, rodil na slami v votlini, ležeč med kravo in oslom, ki je Saturnova žival, njegovo rojstvo pa je spremljal pojav svetle zvezde.

V Indiji je bila koza vedska žrtvena žival, identificirana z bogom ognja Agnijem, zemeljskim odsevom nebeškega duhovnega Sonca. Bila je simbol ognja stvarjenja in daritvenega ognja, iz katerega se rojeva novo in sveto življenje.

Pripadniki zoroastrizma so širili kult Mitre – sončnega božanstva – na ozemlju stare Perzije in Rimskega cesarstva. Mitra je bil tako kot Apolon simbol svetlobe; podobno kot Kron ali Saturn pa je bil Mitra prav tako simbol časa. Predstavljal je nevidno, notranjo moč Sonca.

Mitra je bil staro iransko božanstvo, katerega ime izhaja iz korena mithr', kar po nekaterih virih pomeni pogodba, zavezništvo. Bil je zaščitnik pravice in prisege. Njegovo bivališče so bili podzemni templji ali naravne jame.

Običajno je nosil plašč z zvezdami, okrog glave pa nimbus z žarki; ob njem sta bila upodobljena mladeniča, od katerih eden drži dvignjeno, drugi spuščeno baklo. Ena simbolizira vzhajajoče sonce, ki se krepi z nastopom pomladi in oplodi naravo z zmagovito toploto poletja, druga pa zahajajoče sonce, ki zahaja in naznanja vrnitev zime.

Značilnosti solarnih mitov

Sonce je vedno simbol zakona, logosa, abstraktnega vrhovnega boga. V mitih lahko pomeni tudi njegovo utelešenje na Zemlji v obliki glasnika, sina boga, ki ga predstavlja v določenem zgodovinskem času.

Sonce ali solarni mit ima dva vidika: v času zimskega solsticija predstavlja navidezno smrt narave, uničenje in preoblikovanje materije, po drugi strani pa uteleša življenje samega božjega sina, ki se rodi na zimski solsticij, umre na spomladansko enakonočje in vstane v nebesa ter premaga smrt.

Sin boga se vedno rodi po najkrajšem dnevu v letu, 24. decembra, ob polnoči, ko se znamenje device dvigne nad obzorje. Vedno se rodi iz device in ona ostane devica tudi potem, ko je dala življenje svojemu otroku – Soncu. Tako ostane kot nebeška Devica nespremenjena, potem ko Sonce vzide iz njenega ozvezdja na nebu.

Sin boga, ki se je rodil ob zori, 25. decembra, je vedno križan na pomladno enakonočje.

Nespremenljivost datuma rojstva in spremenljivost datuma smrti sta polni pomena. Položaj sonca na veliko noč je gibljiv dogodek, ki se izračuna z uporabo relativnih položajev Sonca in Lune, kar je nemogoč način za določitev zgodovinskega dogodka, vendar zelo naraven način za izračun sončnega praznika. Zato ti datumi ne kažejo na zgodovinskost človeka, ampak junaka solarnega mita.

Mitra se je rodil 25. decembra, njegovo rimsko ime pa je bilo Nepremagljivo sonce (lat. Sol Invictus).

Prikazan je bil, kako premaga bika. V mitu bik predstavlja sveto žival, simbol popolnega ustvarjanja materije narave. Mitra je v bitki premagal bika in iz njegove krvi se je spomladi na zemlji rodil nov krog življenja. Bikova duša je odšla nato v nebesa, od koder je nadaljevala z varovanjem zemeljske narave.

Med sveto pojedino s sončnim bogom je Mitra, nebeški posrednik, zapečatil spravo nasprotnih sil (svetlobe in teme, duha in materije) vesolja.

Po eni strani ta mit govori o uničenju starih oblik, da bi lahko nastale nove, po drugi strani pa o zavezništvu med Soncem in ljudmi, z Mitro kot posrednikom.

Tudi božanstva starih Slovanov so bila povezana z bitji narave in njihovimi manifestacijami. Obstajal je vrhovni bog, univerzalni princip, zakon vse narave, Svarog. V kraljestvu svetlobe sta vladala zakon in red, ki ju je predstavljal Belbog, v kraljestvu teme pa je bilo vse obrnjeno, zato mu je kraljeval Črnbog. Vloga Nosilca Luči je bila, da se junaško spopade s temo in jo premaga v viteškem boju. Svarogov sin, Svarožić ali Koledo, je simboliziral toplino in nežnost.

Slovanski miti pravijo, da je Mlado Sonce (Koledo, Svarožić) potožil svoji materi, da ga ljudje na Zemlji ne častijo in so

grešni. "Najvišji Bog" se je ob tem razjezil in s strelo udaril v Zemljo. Uničil bi jo, če ga Belbog ne bi pomiril, Koledo pa je sprejel, da ga mati vsako leto rodi na Zemljo, da bi ljudi učil dobrega in jih tudi tega, kako naj ga slavijo.

Svarog je uredil letne čase tako, da, ko se zli duhovi okrepijo, zaprejo Sonce in pokrijejo Zemljo s temo in ledom, dokler bog strele Perun ne osvobodi Sonca.

Najbolj veseli dan v letu je bil okrog božiča. Takrat se je rodil Koledo – pomlajeno Sonce. To je bil dan, ko se je pomlajeno Sonce okrepiło, svetilo na Zemljo vedno močneje in topleje, da bi premagalo Morano (zimo) ali Mraz in njegove bese. Od takrat so se dnevi daljšali, v bitkah je vedno zmagovalo Sonce, vrhunec njegovega viteštva pa je bil poletni solsticij.

Danes so ti staroslovanski običaji močno prepleteni s krščanskim izročilom in nekoliko sodobnejšimi evropskimi ljudskimi običaji ter vključujejo čiščenje, krašenje, božični večer, koledovanje.

Čiščenje ali prečiščevanje je sestavni del solsticija. Stari Slovani so se nanj pripravljali s telesnim in duhovnim očiščenjem. V mnogih pokrajinah so ženske do božiča tkale novo platno, najbolj praznična oblačila pa so za to priložnost oprali in shranili. V vsem gospodinjstvu, v hlevu in na dvorišču na božični večer ni smelo biti nič nepospravljeno.

Brezmesna hrana, sadeži s polj in sadovnjakov, čisto telo, obleka in hiša so bili del obredja, s katerim se je človek znebil napak in bremen starega leta ter vstopil v novo čisto in prenovljeno, z upanjem, da bo boljši kot lani.

Dom so krasili s svečami, jabolki, zelenimi vejami (npr. bršljan, zimzelen, božika, hrast, javor, bor), zelenim žitom (običaj sejanja pšenice za božično mizo), semeni, božičnim kruhom ... Božično drevo pa je razmeroma nov običaj, ki se je začel uporabljati v Nemčiji v 16. stoletju. Jaslice po hišah izdelujejo že od 17. stoletja. Sveti Frančišek je leta 1223 izdelal prve zunanje jasle v naravni velikosti.

S prinašanjem slame v hišo, na mizo in ognjišče so priklicali dobro letino in obilje v gospodinjstvu. Nekoč so okoli sadnega

drevja privezovali slamo in jo raztrosili po polju. Hoja s svečo okoli snopov je predstavljala moč novega sonca, ki bo poskrbelo, da bo žito dobro obrodilo, v hiši pa bo zavladala harmonija.

BOŽIČNI VEČER IN BEDENJE

Bedenje ob gorečem panju (štoru) je vedno potekalo v noči s 24. na 25. december, kar naj bi v predkrščanskih časih predstavljalo trenutek rojstva mladega Sonca. Človek je z obredom prinašanja in prižiganja panja simbolično proslavljal neviden dogodek v naravi, a tudi pomagal, da se je uresničil. Stara ljudstva so namreč verjela, da z vzdrževanjem ognja ponoči ohranjajo v sebi tudi nebeški impulz ponovnega rojstva narave in s tem pomagajo svetlobi prevladati in premagati temo. Najprimernejši je bil hrastov panj, kajti hrast je zaradi svoje trdote in dolgoživosti poosebljal moč življenja, njegovo sposobnost obnavljanja in neuničljivost.

Verjeli so, da panj predstavlja telo, v katerega se spusti božanstvo. Povezano je bilo s človekom, v katerem je tudi božanska iskra. Tako kot panj gori v ognju, mora biti človekovo življenje prežeto in posvečeno z vrlinami duše - poštenostjo, plemenitostjo in pravičnostjo.

Tri svečke, ki so bile prižgane na ognju panja, so predstavljale mrtve in preteklost, žive in sedanjost ter nerojene, torej prihodnost. Povezane so bile s trakom, ki je simboliziral tradicijo in odgovornost, ki jo ima vsak posameznik do svojih prednikov in dedičev.

KOLEDOVANJE

Koledovanje je bila oblika voščila, praznovanja, pri kateri je sodelovalo več ljudi. Potekalo je na božični dan in v praznični dvanajstdnevnic po božiču, na silvestrovo in na praznik Svetih treh kraljev. Koledniki so hodili od hiše do hiše in prepevali primerne pesmi, s katerimi so izrekli dobre želje gostiteljem.

Ob dneh koledovanja so ljudje ostali s svojimi družinami, hišo pa so zapustili le zaradi obrednega umivanja.

V dneh med 25. decembrom in 6. januarjem se uresničujejo sanje in t.i. "ledene rože" na oknu, jutranji veter in dež obljublajo plodno leto. Dan po božiču, 26. decembra (Štefanovo ali na dan Sv. Štefana), so družine odšle k vodnjaku in se umile za zdravje in lepoto; v nekaterih medžimurskih vaseh pa so dekleta vrgla jabolka v vodnjak.

ADVENT IN DNEVI PO BOŽIČU

To je čas pomoči in obdarovanja ubogih, bolnih in izgnanih. Prijateljem, mladeničem in mladenkam se tradicionalno pripravi darila iz okrašenih zelenih vejic, suhega sadja, orehov, lešnikov, mandljev, peciva, ročnih del ali denarja. Starodavna navada je, da se za božič podari darila v obliki denarja, hrane ali drv.

KAJ NAS UČI BOŽIČ ALI SOL INVICTUS?

Izročilo nam pravi, da je treba vsako leto obnoviti navdušenje in se kot Sonce preroditi!

To je čas rojstva učitelja človeštva in novega duhovnega impulza, ki vodi v regeneracijo duše. To je tudi čas milosti in blagoslova, v katerem imamo vsi možnost sodelovati. To je čas najgloblje teme, iz katere se rojeva svetloba, ki se začne krečiti. Najdimo in prebudimo svojo notranjo luč, naše nepremagljivo Sonce, Sol Invictus. 🕯️

KHALIL GIBRAN

Khalil Gibran je libanonsko-ameriški pesnik in slikar izjemne senzibilnosti in talenta.

V svojem življenju (1883–1931) je imel priložnost spoznati vzhod in zahod; preživel je številne osebne tragedije in izgube, a ustvaril tudi čudovita prijateljstva in velike ljubezni. Rodil se je v severnem Libanonu, v pokrajini, polni veličastnih ceder. Ko je bil star komaj dvanajst let, se je z mamo, dvema sestrama in polbratom zaradi ekonomskih razlogov preselil v Ameriko. Po dveh letih se je vrnil v Bejrut, kjer je obiskoval srednjo šolo, po kateri se je vpisal na medicinsko fakulteto. Iz Bejruta je preko Grčije, Italije in Španije odšel v Pariz (1901-1903), kjer je razstavljal svoje risbe, ki jih je opazil celo Auguste Rodin. Gibran je namreč svoje knjige ilustriral sam, enako kot veliki angleški pesnik William Blake, zato so ga primerjali z njim.

Iz Evrope se je ponovno odpravil v ZDA, kjer mu je tuberkuloza v kratkem času vzela skoraj vso družino: umrli so mu sestra, polbrat in nazadnje še mati. Tolažbo je našel v preučevanju svetih spisov vseh tradicij (Biblija, spisi Zaratustre in Bude) ter besedil filozofov, pisateljev in politikov (Voltaire, Rousseau, Nietzsche, Jefferson, Emerson in Lincoln). Najbolj sta ga zanimali krščanska in islamska filozofija ter teologija, ki sta ga oblikovali in močno vplivali na njegovo delo (zapisi sv. Avguščina, Avicene, Averroesa, Gazalija ...). Pisal je v arabščini in angleščini.

Prvi njegovi deli, objavljeni v arabščini, sta bili zbirki kratkih zgodb *Neveste prerije* in *Uporniški duhovi*, nato so izšli edini roman *Zlomljena krila*, zbirke liričnih zapisov *Solze* in *nasmehi* ter *Viharji* in daljša pesnitev *Procesija*.

Prva knjiga v angleščini (*Norec*) je izšla leta 1918, leta 1923 pa je bil izdan *Prerok*, nato *Jezus, sin človekov* in *Bogovi zemlje*. Posthumno sta izšli *Popotnik* in *Prerokov vrt*.

Umrli je leta 1931 v New Yorku, star 48 let, njegove posmrtno ostanke pa so z ladjo prepeljali v rodni Libanon in jih z velikimi častmi pokopali.

Khalil Gibran je izjemen dragulj ne le v arabski, ampak tudi v svetovni literaturi. Pri svojem pisanju je uporabljal žive pesniške izraze, pa tudi vsakdanji govor ljudi, zato so ga sprejemali vsi družbeni sloji, od bližnjega vzhoda, preko Evrope do Amerike, kjer je preživel največ časa.

Resno je razmišljal o življenju človeka v družbi, poudarjal minljivost zunanjih pojavov in nakazoval nujnost vrnitve k trajnim notranjim vrednotam.

Svetovno slavo mu je prineslo njegovo najbolj znano, najpomembnejše in najbolj prevajano delo *Prerok*.

Gre za pesem o človeku, ki po vrnitvi iz samote ponovnega rojstva – kot so jo doživeli Buda, Kristus in Mohamed – in preden izgine za obzorjem tega sveta, nagovarja tiste, med katerimi je živel, in ki ga šele v trenutku, ko ga izgubljajo, prepoznajo kot nekaj, kar jim manjka, hkrati pa tudi kot možnost in upanje v sebi.

O GOVORU

(Khalil Gibran, Prerok)

In nato je učenjak rekel: govori o govoru.

In odgovoril je, rekoč:

Govorite, ko prenehate biti pomirjeni s svojimi mislimi.

In ko ne morete več bivati v samoti svojega srca, živite v svojih ustnicah, zvok pa vam je zabava in razvedrilo.

In v večini vašega govora je razmišljanje napol umorjeno.

Kajti misel je ptica prostranosti, ki lahko v kletki besed sicer odpre svoja krila, a ne more poleteti.

Med vami so takšni, ki iščejo klepetave zaradi strahu pred samoto.

Tišina samote v njihovih očeh razkriva njihov goli jaz, pred katerim bežijo.

In med vami so takšni, ki govorijo in brez znanja ali premisleka razkrivajo resnico, ki je še sami ne razumejo.

In potem so tu tisti, ki nosijo resnico v sebi, a je ne povedo v besedah. V prsih takšnih duh biva v ritmični tišini.

Ko srečaš prijatelja na cesti ali na trgu, naj duh v tebi premika tvoje ustnice in vodi jezik.

Naj glas v notranjosti tvojega glasu govori ušesu njegovega ušesa.

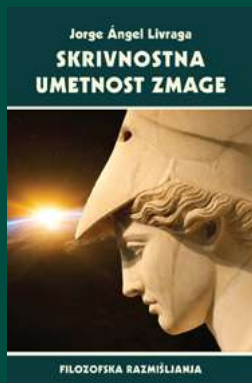
Kajti njegova duša si bo zapomnila resnico tvojega srca, tako kot pomnimo okus vina, ko je barva že pozabljena in vrča ni več.

PRAZNIČNA PONUDBA NAŠIH IZDELKOV

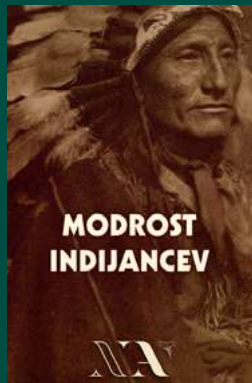
NAŠE KNJIGE

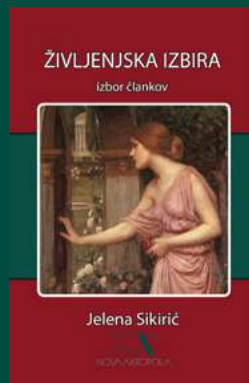
FORMAT 130 x 205 mm
176 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

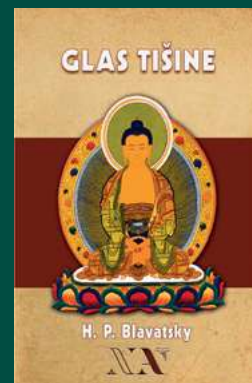
FORMAT 130 x 205 mm
112 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

FORMAT 130 x 205 mm
64 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

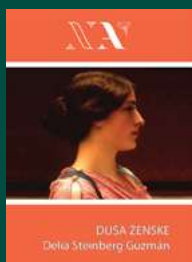
FORMAT 130 x 205 mm
159 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 12 €

FORMAT 130 x 205 mm
102 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

SKRIVNI CIKLISI
ČLOVEKOVEGA ŽIVLJENJA
Jelena Sikirić

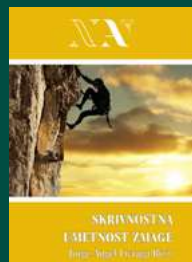
DUŠA ŽENSKÉ
Delia Steinberg Guzmán

PLATONSKA IN TELESNA
LJUBEZEN
Delia Steinberg Guzmán

STRAH PRED
OSAMLJENOSTJO
Jelena Sikirić

SKRIVNOSTNA
UMETNOST ZMAGE
Jorge Ángel Livraga

PLATONOVO
UČENJE O DUŠI
Antun Musulin

FORMAT
105 x 148 mm
32 STRANI
MEHKA VEZAVA
CENA: 2 €

ARHEOLOŠKE REPLIKE

Arheološke replike so kopije motivov iz različnih časovnih in kulturnih obdobij in predstavljajo kulturno dediščino človeštva. Vsak posamičen izdelek je skrbno izdelan v ateljeju Nove Akropole. Vsaka replika ima tudi simboličen pomen, zato je lahko odlično darilo.

Grčija in Rim

Egipt

Slovenija

**TEMELJNA RAZLIKA MED ČLOVEKOM IN ŽIVALJO JE,
DA LAHKO ČLOVEK ČUTI BOGA.**

JORGE ANGEL LIVRAGA